

ข้อตกลง TRIMS และผลกระทบต่อกฎหมายเศรษฐกิจไทย



นายอวยชัย คุณากาญจน์

ศนย์วิทยทรัพย์ากร  
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต  
ภาควิชานิติศาสตร์  
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย


พ.ศ. 2537

ISBN 974-584-391-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 15396739

EFFECT OF TRIMS AGREEMENT ON THAI ECONOMIC LAW



MR. UAYCHAI KHUHAKARN

Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements  
for the Degree of Master of Laws  
Department of Law  
Graduate School  
Chulalongkorn University

1994

ISBN 974-584-391-1



หัวข้อวิทยานิพนธ์

ข้อตกลง TRIMs และผลกระทบต่อกฎหมาย  
เศรษฐกิจไทย

โดย

นายอวยชัย คุณากาญจน์


ภาควิชา

นิติศาสตร์

อาจารย์ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.สุรเกียรติ์ เสถียรไทย

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย  
ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

  
.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย  
(ศาสตราจารย์ ดร.กาวร วัชรากิจ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

  
.....ประธานกรรมการ  
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชุมพร บัจจุสานนท์)

  
.....อาจารย์ที่ปรึกษา  
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรเกียรติ์ เสถียรไทย)

  
.....กรรมการ  
(อาจารย์สุธรรม อยู่โนธรรม)

  
.....กรรมการ  
(อาจารย์ ดร.อรรชกา บริมเบิล)

  
.....กรรมการ  
(อาจารย์ ดร.ศุภิช สุขขลาสัย)



พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

อวยชัย คุณากาญจน์ : ข้อตกลง TRIMs และผลกระทบต่อกฎหมายเศรษฐกิจไทย  
(EFFECT OF TRIMs AGREEMENT ON THAI ECONOMIC LAW) อ.ที่ปรึกษา :  
รศ.ดร.สุรเกียรติ์ เสถียรไทย, 173 หน้า. ISBN 974-584-391-1

การวิจัยนี้มุ่งที่จะศึกษาถึงกฎเกณฑ์ของแกตต์ (GATT) ในส่วนที่เกี่ยวกับมาตรการการลงทุน ที่เกี่ยวกับการค้าโดยทั่วไป โดยมุ่งเน้นมาตรการที่อยู่ภายใต้บังคับของข้อตกลง TRIMs และข้อตกลง การช่วยอุดหนุนและการตอบโต้การช่วยอุดหนุน (SCM) ของแกตต์และศึกษาถึงผลกระทบของข้อตกลง ดังกล่าวต่อกฎหมายเศรษฐกิจไทยตลอดจนแนวทางในการแก้ไขกฎหมายเหล่านั้น เพื่อให้สอดคล้องรองรับ กับแกตต์

จากการศึกษาข้อตกลง TRIMs ผลการวิจัยทางเศรษฐศาสตร์ และกฎหมายเศรษฐกิจไทย ทำให้ทราบว่าในข้อตกลง TRIMs นั้นถึงแม้จะดูเหมือนว่ามีเพียงการพยายามให้ลดเลิก มาตรการการ กำหนดให้ใช้ชิ้นส่วนภายในประเทศ (LCR) เท่านั้น แต่เมื่อวิเคราะห์ให้ละเอียดลึกซึ้งแล้วอาจจะรวมถึง การกำหนดให้มีการส่งออก (XR) และมาตรการกำหนดเพื่อดุลย์การค้า (TBR) ด้วย นอกจากนี้ ทั้ง มาตรการ LCR และ XR ยังได้อยู่ภายใต้บังคับของข้อตกลงว่าด้วยการช่วยอุดหนุน และมาตรการการ ตอบโต้การช่วยอุดหนุน (SCM) ด้วย มาตรการการลงทุนของไทยเกิดจากนโยบายของรัฐบาลซึ่ง ในอดีต เน้นการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าและในปัจจุบันเน้นการพัฒนาเป็นการพึ่งพาการส่งออก ตลอดจน การคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศ และจากการวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อตกลง TRIMs และ SCM กับกฎหมาย เศรษฐกิจไทยปรากฏว่ากฎหมายฉบับที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับข้อตกลงทั้งสองคือ พระราชบัญญัติ ส่งเสริมการลงทุน (BOI) และพระราชบัญญัติโรงงานอุตสาหกรรม รวมทั้งอนุบัญญัติต่าง ๆ ซึ่งจะต้อง แก้ไขให้สอดคล้องตามข้อตกลงทั้งสอง

การแก้ไขดังกล่าวมีทั้งผลดีและผลเสียต่ออุตสาหกรรมไทย กล่าวคือ บางอุตสาหกรรมสามารถ ยกเลิกข้อกำหนดที่ขัดต่อข้อตกลง TRIMs ได้เลยทันที แต่บางอุตสาหกรรมจำเป็นต้องอาศัยระยะเวลา ผ่อนผันตามกฎหมายในข้อตกลง TRIMs และ SCM

ภาควิชา ..... นิติศาสตร์  
สาขาวิชา ..... นิติศาสตร  
ปีการศึกษา ..... 2536

ลายมือชื่อนิติ .....  
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....  
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

##C470978 : MAJOR LAW  
KEY WORD: NON DISCRIMINATION / NATIONAL TREATMENT / FREE TRADE.

UAYCHAI KHUHAKARN : EFFECT OF TRIMS AGREEMENT ON THAI ECONOMIC  
LAW. THESIS ADVISOR : ASSOC.PROF. SURAKIART SATHIRATHAI, S.J.D.,  
173 pp. ISBN 974-584-391-1

This thesis examines Trade-Related Aspect of Investment Measures as generally defined by economists and as later included in the TRIMs which is one of the Uruguay Round Agreements. Three major measures are stipulated in TRIMs Agreement, i.e., local content requirement, export requirement and trade balancing requirement. The thesis also analyses effects of TRIMs Agreement on Thai economic law and how the law has to be amended to be in conformity with the GATT.

The research findings show that export requirement and local content requirement are also under the scope of Agreement on Subsidies and Countervailing Measures, provided that those measures are contingent upon an enterprise's right to receive subsidies. Thailand's investment measures, as a result of its import substitution policy in the past and of the current export oriented growth policy combined with that of the protection of domestic industry, fall under both TRIMs and Subsidies and Countervailing Measures Agreements. The Investment Promotion Act and Industry Act, particularly several of their subordinate legislations will have to be amended to be in conformity with both of the Uruguay Round Agreements. The amendments will have to take into account economic impact of each industrial sector which leads to a conclusion that some sectors will not be affected by lifting such investment measures where others need adjustment period as allowed, with limitation, under both agreements.

ภาควิชา.....นิติศาสตร์  
สาขาวิชา.....นิติศาสตร์  
ปีการศึกษา..... 2536

ลายมือชื่อนิสิต.....  
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....  
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....



## กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความรู้ความกรุณาอย่างยิ่งของท่าน  
รองศาสตราจารย์ ดร.สุรเกียรติ์ เสถียรไทย ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์สนับสนุน  
ผู้เขียนทั้งด้านการศึกษา การทำงานตลอดจนให้คำปรึกษาแนะนำ ให้ข้อคิดเห็น  
ในด้านต่าง ๆ และที่สำคัญท่านได้กรุณาสละเวลาอันมีค่ายังรับเป็นอาจารย์  
ที่ปรึกษาทำให้การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยดี ผู้เขียนจึงขอ  
กราบขอบพระคุณท่านอาจารย์เป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ ดร.ชุมพร  
ปัจจุสานนท์ ที่กรุณาได้รับเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และได้กรุณาให้  
คำปรึกษา แนะนำ และแสดงข้อคิดเห็นต่าง ๆ แก่ผู้เขียน

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ สุธรรม อยู่ไธธรรม  
ท่านอาจารย์ ดร.อรรชกา บริมเบิล และท่านอาจารย์ ดร.ศุภชัย ศุภชลาสัย  
ที่กรุณาได้รับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ  
และแสดงข้อคิดเห็นต่าง ๆ แก่ผู้เขียน

ผู้เขียนขอขอบพระคุณ คุณอรพินท์ วีระวุฒิ รองผู้อำนวยการ  
สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม คุณนิศา ศรีสุวรรณ์ ภัทร เศรษฐกิจ  
การพาณิชย์ คุณดวงใจ อัสวจินตจิตร สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน  
ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและข้อมูลต่าง ๆ ในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ท้ายที่สุด ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบิดา-มารดา และทุก ๆ คน  
ในครอบครัว และทุกท่านที่ผู้เขียนไม่สามารถเอ่ยนามในที่นี้ได้ที่เป็นกำลังใจ  
และสนับสนุนผู้เขียนมาด้วยดีโดยตลอด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



## สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย .....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ .....	จ
กิตติกรรมประกาศ .....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ .....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา .....	1
สมมุติฐานของวิทยานิพนธ์ .....	3
วัตถุประสงค์ของการวิจัย .....	3
ขอบเขตของการวิจัย .....	3
วิธีวิจัย .....	3
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย .....	4
บทที่ 2 มาตรการการลงทุนที่เกี่ยวกับการค้าและข้อตกลง TRIMs .....	5
2.1 มาตรการการลงทุนที่เกี่ยวกับการค้า .....	5
2.2 การเจรจาเกี่ยวกับข้อตกลง TRIMs ในการเจรจา	
รอบอูรุกวัย .....	11
2.2.1 ท่าทีของกลุ่มประเทศที่สำคัญต่อการเจรจา	
ข้อตกลง TRIMs .....	12
2.2.2 ร่างข้อตกลงมาตรการการลงทุนที่	
เกี่ยวกับการค้า .....	22
บทที่ 3 หลักกฎหมายที่สำคัญในข้อตกลง TRIMs .....	27
3.1 ขอบเขตของข้อตกลง TRIMs .....	27
3.2 หลักปฏิบัติในข้อตกลง TRIMs .....	39
3.3 ข้อยกเว้นในข้อตกลง TRIMs .....	43

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 4	ผลของข้อตกลง TRIMs ต่อกฎหมายเศรษฐกิจไทย.....	44
4.1	มาตรการการลงทุนที่เกี่ยวกับการค้าในข้อตกลง TRIMs กับนโยบายเศรษฐกิจไทย.....	44
4.2	ผลกระทบของข้อตกลง TRIMs ต่อการปรับปรุงกฎหมาย เศรษฐกิจของไทย.....	49
4.2.1	มาตรการการกำหนดให้ใช้ ชิ้นส่วนภายในประเทศ.....	49
ก)	ประเภทที่เปิดให้ขอรับการส่งเสริม การลงทุนและมีการกำหนด LCR.....	50
ข)	ประเภทที่เปิดให้ขอรับการส่งเสริม การลงทุนและมีการกำหนด LCR.....	55
ค)	ประเภทที่ไม่มีการส่งเสริมการลงทุนอยู่ใน ปัจจุบัน และมีการกำหนด LCR อยู่เดิม..	61
4.2.2	มาตรการการกำหนดให้มีการส่งออก.....	64
ก)	ประเภทที่เปิดให้ขอรับการส่งเสริม การลงทุน และมีการกำหนด XR...	67
ข)	ประเภทที่เปิดให้ขอรับการส่งเสริม การลงทุน โดยมีการกำหนด XR อยู่เดิม แต่ยกเลิก XR สำหรับกิจการใหม่.....	71
4.3	ผลกระทบต่อกระบวนการในการเปลี่ยนแปลงกฎหมาย....	74
บทที่ 5	สรุปและข้อเสนอแนะ.....	78
	รายการอ้างอิง.....	85
	ภาคผนวก.....	91
	ภาคผนวก ก.....	92
	ภาคผนวก ข.....	97
	ภาคผนวก ค.....	105



สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก ง.....	110
ภาคผนวก จ.....	119
ภาคผนวก ฉ.....	153
ภาคผนวก ช.....	169
ประวัติผู้เขียน.....	173



ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย